

De (weer?) houder en de wetteloze

Kort nadat Paulus, Silvanus en Timotheüs een brief aan de christenen in Thessalonica hadden geschreven raakte de gemeente in opschudding. Men had gehoord dat de “dag van de Heer”, dat wil zeggen: de dag van Gods toorn (Jes.2:10-22, Openb.6:16-17), was aangebroken. Dat nieuws had de gemeente in verwarring gebracht. Want Paulus, Silvanus en Timotheüs hadden geschreven dat de Messias hen zou “redden van (Gr. **uit**) de komende toorn” (1 Thess.1:10). Volgens hun brief zouden gelovigen “weggerukt worden, de Heer tegemoet in de lucht” wanneer Hij kwam om de wereld te oordelen (1 Thess.4:17). Zó zouden alle gelovigen worden “bijeengegaderd tot Hem” (2 Thess.2:2). Maar die “wegrukking” had niet plaatsgevonden, terwijl de dag van de Heer volgens het gerucht dat de ronde deed al was aangebroken (in 2 Thess.2:2 staat eigenlijk: al “tegenwoordig” of “aanwezig” was). De verwarring in Thessalonica was groot. Waren gelovigen dan tóch “gesteld tot toorn?” (1 Thess.5:9).

In een nieuwe brief (2 Thess.) geeft Paulus antwoord op deze vraag. Het bericht dat jullie in verwarring heeft gebracht, schrijft hij, was niet van mij afkomstig (2 Thess. 2:2). Als jullie een profetie of een bericht of een brief hebben ontvangen waarin wordt beweerd dat de dag van de Heer is aangebroken, dan is dat gerucht vals (2 Thess. 2:3). De dag van de Heer is nog niet aanwezig, want als hij er was, zouden er bepaalde gebeurtenissen hebben plaatsgevonden. Die dag zal er pas zijn wanneer “de afval gekomen is, en de mens van de zonde is geopenbaard” (2 Thess. 2:3). Wanneer “de mens van de zonde” op het politieke toneel verschijnt, de “zoon van het verderf”, een heerser die iedere vorm van godsdienst afschaft en die in de tempel van God gaat zitten om zich als god te laten vereren, pas dán is de dag van de Heer aanwezig (2 Thess. 2:3-4). Velen die God plachten te vereren, zullen dan afvallig worden en zich niet langer aan Gods wet houden (vgl. Hand.21:21). Spoedig zal dan de Heer verschijnen om deze tegenstander “teniet te doen”, te “verteren door de adem van Zijn mond” (2 Thess. 2:8), of, zoals de profeet Jesaja opmerkt, “te doden met de adem van Zijn lippen” (Jes. 11:4). Herinneren jullie je niet, dat ik dit gezegd heb, toen ik nog bij jullie was? (2 Thess. 2:5).

In Zijn rede op de Olijfberg had de Here Jezus tegen Zijn discipelen precies hetzelfde gezegd. Eén duidelijk teken zou aankondigen dat “Zijn komst en de voleiding van de eeuw” (Matth.24:3) nabij waren. “Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarvan gesproken is door de profeet Daniël, zult zien staan in de heilige plaats... laten **dán** zij die in Judéa zijn, vluchten naar de bergen... want er zal **dán** een grote verdrukking zijn... **terstond nu na** de verdrukking van die dagen zal de zon verduisterd worden en de maan zal haar schijnsel niet geven... en **dán** zal het teken van de Zoon

des mensen verschijnen... en zij zullen de Zoon des mensen zien komen op de wolken van de hemel met kracht en grote heerlijkheid" (Matth.24:15-30). De dag van de Heer komt wanneer er in de tempel in Jeruzalem een beeld is geplaatst, en een buitenlands vorst zich via dat beeld als god laat vereren. Dat het optreden van deze vorst zal voorafgaan aan de komst van het messiaanse rijk, is voorzien door de profeet Daniël (Dan.7:8,20-22,25-26; 11:31; 12:11). De Syrische koning Antiochus IV Epiphanes was een type of een voorvervulling van de "mens van de zonde", de tegenstander die zal worden geopenbaard wanneer de dag van de Heer aanbreekt (zie Dan.8:9-14).

Een raadselachtig Bijbelgedeelte

In Paulus' betoog volgt dan een raadselachtige zin. Want de apostel schrijft:

"En nu, wat hem wederhoudt, weet gij, opdat hij geopenbaard worde te zijner eigen tijd. Want de verborgenheid der ongerechtigheid wordt alrede gewrocht; alleenlijk, Die hem nu wederhoudt, Die zal hem wederhouden, totdat hij uit het midden zal weggedaan worden" (2 Thess. 2:6-7, Statenvertaling)

In de Nieuwe Bijbel Vertaling is deze tekst als volgt weergegeven:

"Dan weet u ook wat hem nog tegenhoudt en dat hij pas zal verschijnen op de voor hem vastgestelde tijd. Hoewel in het verborgene de wetteloosheid nu al werkzaam is, moet eerst degene die hem tegenhoudt verdwijnen. Pas dan verschijnt hij..." (2 Thess. 2:6-7, NBV)

Tallose christenen hebben zich het hoofd gebroken over de vraag wie of wat de verschijning van de "mens van de zonde" tegenhoudt. In vers 6 spreekt Paulus over iets onpersoonlijks ("wat"), maar in vers 7 heeft hij het over een persoon ("wie"). Uitleggers hebben uiteenlopende oplossingen aangedragen. "Wat" zou het Romeinse rijk zijn, en "wie" zou verwijzen naar de keizer. Anderen zeiden: "wat" is de overheid en "wie" is het wettige staatshoofd. Wanneer er wereldwijde revolutie en anarchie uitbreekt en er niet langer sprake is van een centraal gezag, dan zal de antichrist zich openbaren. Weer anderen beweerden: "wat" is de gemeente in Jeruzalem en "wie" is de leider van die gemeente: Jakobus, de (half)broer van de Here Jezus. Vele christenen hebben met grote stelligheid beweerd: "wat" is de prediking van het evangelie of de werking van de Heilige Geest en "wie" is de Gemeente met een hoofdletter zolang die nog niet van de aarde is weggerukt. Ook waren er mensen die zeiden: "wat" is het volk Israël, en "wie" is de aartsengel Michaël, de grote vorst die dat volk terzijde staat. Anderen schreven: De christenen in Thessalonica waren door Paulus onderwezen en konden zijn bedoeling begrijpen, maar wij leven twintig eeuwen later en tasten daarom in het duister.

Weerhouden of houden?

Het trieste van deze situatie is, dat er een oplossing wordt gezocht voor een niet-bestaand probleem. In de oorspronkelijke Griekse tekst rijst het probleem van de “weerderhouder” niet. De moeilijkheid is geschapen door onze vertalingen.

In de Statenvertaling van 2 Thess. 2:6-7 die hierboven is weergegeven is te zien dat bepaalde woorden door de vertalers zijn ingevoegd maar in de oorspronkelijke tekst ontbreken. Zulke invoegingen zijn in de Statenbijbel scheefgedrukt. In vers 6 ontbreekt het woord “hem”, er staat dus niet: “En nu, wat *hem* wederhoudt, weet gij”, maar: “En nu, wat wederhoudt, weet gij”. Ook de bijzin: “Die zal hem wederhouden” en het woord “weggedaan” zijn niet van Paulus afkomstig. De Statenvertalers hebben de scheefgedrukte woorden ingevoegd omdat zij meenden dat de Nederlandse tekst zonder die woorden niet goed zou lopen.

De vertalers hebben in 2 Thess.2:6-7 niet alleen woorden aan de Bijbeltekst toegevoegd, maar van sommige Griekse woorden ook een Nederlands equivalent gegeven dat aanvechtbaar is. Het werkwoord *katechoo* waarvan het onzijdige *to katechon* (“wat weerhoudt”) en het mannelijke *ho katechoon* (“wie weerhoudt”) zijn afgeleid, wordt binnen het Nieuwe Testament vrijwel nooit vertaald als “tegenhouden”. In de Statenvertaling vinden we:

“behouden” (van de erfenis, door de erfgenaam te doden) in Matth.21:38,

“ophouden” (van een bezoeker die op doorreis is) in Luk.4:42,

“bewaren” (van het woord van het Koninkrijk) in Luk.8:15,

“houden” (van de laatste plaats, d.w.z. deze innemen) in Luk.14:9,

“bevangen” (door ziekte) in Joh.5:4,

“hielden” (zij koers, naar de oever toe), in Hand.27:40

“houden” (van de waarheid in ongerechtigheid) in Rom.1:18,

“gehouden” (door de wet) in Rom.7:6,

“bezitten” (van wat men heeft gekocht) in 1 Kor.7:30,

“behouden” (van inzetten) in 1 Kor.11:2,

“behouden” (van het evangelie) in 1 Kor.15:2,

“behouden” (van het goede) in 1 Thess.5:21,

“behouden” (in de zin van iemand bij zich houden) in Filém.:13,

“behouden” (van de hoop) in Hebr.3:6,

“behouden” (van het beginsel van de vaste grond) in Hebr.3:14, en

“vasthouden” (van de onwankelbare belijdenis der hoop) in Hebr.10:23.

Op de meeste plaatsen kan *katechoo* niet als “tegenhouden” worden weergegeven. De vertaling “vasthouden” is echter altijd mogelijk. *Katechoo* betekent feitelijk: “bezitten

en vasthouden". Wanneer we ook in 2 Thess.2:6 "vasthouden" schrijven, dan luiden vers 6 en 7a:

"En nu, wat vasthoudt (Gr. *to katechon*) weten jullie wel, totdat hij zich openbaart op zijn tijd. Want het geheimenis der wetteloosheid is al werkzaam..."

Uit het woordje "want" blijkt, dat de zin die met dit woord begint een **verklaring** geeft van wat voorafging. Paulus legt uit, wat hij met de eerdere zin bedoelde. De apostel sprak daar over iets dat "vasthoudt" totdat de mens der zonde zich openbaart. Omdat het "geheimenis der wetteloosheid" (Gr. *anomia*) al werkzaam is, is er iets dat "vasthoudt". Wat vasthoudt moet dus wetteloosheid zijn. Van die wetteloosheid geeft Paulus een aantal omschrijvingen. Hij spreekt over "leugen" (Gr. *pseudos*, vs.9,11), "verleiding" (of "bedrog", Gr. *apathee*, vs.10), "ongerechtigheid" (Gr. *adikia*, vs.10,12), en "dwaling" (Gr. *planee*, vs.11). Dat zijn de bestanddelen van de "wetteloosheid" die al in het verborgene werkzaam is, en die zich in de toekomst in de "mens van de zonde", de "zoon van het verderf", zal openbaren. Dat er valse geruchten in omloop waren die de gemeente in verwarring brachten, was niet verbazingwekkend (vs.1-3), het geheimenis van de wetteloosheid was immers al werkzaam. Maar de waarheid die Paulus tijdens zijn korte verblijf in Thessalonika had doorgegeven, kon gelovigen doen vaststaan en hen voor dwaling behoeden (vs.3-5, vs.15).

De (weer?)houder

Vers 7b is in de oorspronkelijke Griekse tekst veel korter dan in de meeste Bijbelvertalingen. Er staat **niet**:

"alleen, die hem nu tegenhoudt, die zal hem blijven tegenhouden totdat hij uit het midden zal weggedaan worden".

Er staat:

"slechts totdat de nu vasthoudende (Gr. *ho katechoon*, dus een persoon!) uit het midden wordt" (Gr. *ek mesou geneetai*).

De vraag rijst dan, wat "uit het midden worden" betekent. Door na te gaan of de Griekse uitdrukking "uit het midden" in andere Bijbelteksten voorkomt kan die vraag worden beantwoord. Er blijken inderdaad zulke teksten te zijn:

Matth.13:49: "de engelen zullen uitgaan en de bozen **uit [het] midden** (Gr. *ek mesou*) van de rechtvaardigen afscheiden"

Hand.17:33: "Zo ging Paulus **uit hun midden** (Gr. *ek mesou autoon*) weg".

Hand.23:10: “Toen er nu grote strijd was ontstaan, beval de overste... dat de soldaten zouden komen om hem [d.i. Paulus] **uit hun midden** (Gr. *ek mesou autoon*) weg te rukken”

1 Kor.5:2: “opdat hij die deze daad begaan heeft, **uit uw midden** (Gr. *ek mesou humoon*) werd weggedaan?”

2 Kor.6:17: “Daarom, gaat weg **uit hun midden** (Gr. *ek mesou autoon*) en scheidt u af, zegt [de] Heer”

Kol.2:14: “de schuldbrief... heeft Hij uitgewist en die **uit de weg** (Gr. *ek tou mesou*, d.w.z. uit het midden) geruimd door deze aan het kruis te nagelen”.

“Uit het midden worden” is blijkbaar een standaarduitdrukking, die “weggehaald worden”, of “weggedaan worden” betekent. Het is niet nodig om aan Paulus’ tekst een groot aantal woorden toe te voegen. De apostel schreef:

“Want het geheimenis der wetteloosheid is al in werking, slechts totdat de nu vasthoudende weggedaan wordt” (2 Thess.2:7b)

Om deze voorzegging te begrijpen, moeten we vaststellen wie met de “nu vasthoudende” wordt bedoeld. Uit het voorafgaande vers (2 Thess.2:6-7a) blijkt dat de “nu vasthoudende” een persoon is, die van de “verborgenheid der ongerechtigheid” (beter: de “verborgenheid van de wetteloosheid”) gebruik maakt om zijn positie te handhaven. En in het vervolg legt Paulus uit, dat deze “verborgen wetteloosheid” bestaat uit: leugen, bedrog, misleiding, dwaling en verlokken ongerechtigheid. Wie de Bijbel enigszins kent kan wel raden, wie de persoon is die van zulke dingen gebruik maakt.

In het laatste Bijbelboek zegt de ziener Johannes, dat “de oude slang, die genoemd wordt duivel en de satan, **het hele aardrijk misleidt**” (Openb.12:9). De Here Jezus noemde de duivel “een **leugenaar**”, en de “**vader van de leugen**” (Joh.8:44, vgl. Gen.3:4 en 13). Johannes schreef, dat “de hele wereld in het boze [of: de boze] ligt” (1 Joh.5:19). Paulus noemde de satan “de god van deze eeuw, die de gedachten van de ongelovigen **verblind** heeft, opdat de lichtglans van het evangelie van de heerlijkheid van Christus, die [het] beeld van God is, [hen] niet zou bestralen” (2 Kor.4:4). De boze is “de overste van de macht der lucht, de geest die **nu werkt** in de zonen van de ongehoorzaamheid” (Efe.2:2). Hij bestuurt en beïnvloedt de gedachten en de gevoelens van mensen tijdens de “eeuw van deze wereld” (Efe.2:1-2). De duivel maakt gebruik van “**listen**” om de wereld te kunnen beheersen en het mensdom in duisternis gevangen te houden (Efe.6:11-12). De satan **doet zich voor** “als een engel van het licht” en zijn dienaars als “dienaars van [de] gerechtigheid” (2 Kor.11:14-15).

Wat er nu “vasthoudt”, wisten de Thessalonicenzen wel, en ook wij kunnen het weten. In de tegenwoordige wereld worden mensen gemanipuleerd door middel van misleiding en bedrog. En **wie** er vasthoudt, wisten ze ook: dat is de satan. De “verborgenheid van de wetteloosheid” die al **werkzaam** was noemt Paulus verderop in zijn brief de “**werking** van de satan” (vgl. 2 Thess.2:7 en 9).

Het wegnemen (of wegdoen) van de (weer?)houder

In 2 Thess.2:7b voorzegt Paulus, dat de “verborgenheid van de wetteloosheid” zal vasthouden totdat de persoon die [door middel van deze verborgenheid] vasthoudt weggedaan wordt. Wat de apostel met deze voorzegging bedoelde, wordt in het laatste Bijbelboek verklaard.

In het boek Openbaring wordt gezegd, dat “de oude slang, die genoemd wordt duivel en de satan, het hele aardrijk misleidt” (Openb.12:9). Voor “aardrijk” staat in deze tekst het Griekse woord *oikoumene*, d.w.z. de hele “menselijke samenleving”. Aangezien de satan nog niet is gebonden “misleidt hij de naties” (Openb.20:3). Zolang deze toestand voortduurt en de boze de mensheid in zijn greep houdt, heeft hij nog vrije toegang tot de hemel. Hij is “de aanklager van onze broeders, die hen dag en nacht voor onze God aanklaagt” (Openb.12:10). In het boek Job wordt verteld, hoe zo’n aanklacht er uit ziet.

Het boek Openbaring voorzegt dat deze toestand niet altijd zal blijven voortduren. Wanneer de dag van de Heer aanbreekt, zal de Heer “opstaan tot de strijd” en de boze gaan verdrijven. De aartsengel Michaël zal met zijn engelen oorlog voeren tegen “de draak en zijn engelen”. De boze zal uit de hemel worden gegooid en met zijn trawanten “op de aarde worden neergeworpen” (Openb.12:7-10). Hij zal zijn grote woede over deze nederlaag gaan afreageren op het enige terrein dat hem nog is overgebleven: de aarde en de zee (Openb.12:12). Hij wéét op dat moment, dat hij nog maar weinig tijd heeft om over de mensheid de baas te spelen (Openb.12:12). Hij beseft dat de Messias met Zijn hemelse legermacht spoedig zal neerdalen om hem op aarde te gaan bestrijden, en hij weet dat hij in die strijd het onderspit zal delven (Openb.19:11-20:3).

Zodra de satan door Michaël “uit het midden” van de hemellingen is weggedaan (d.w.z. uit de hemel is gegooid) begint hij de mensheid op een andere manier te manipuleren. In het verleden maakte hij gebruik van *verborgen* wetteloosheid, maar nu keert hij zich op een *zichtbare* manier tegen de levende God. Hij laat een “beest” opstijgen uit de volkerenzee (Openb.13:1), een wereldmacht met een leider die zich als god laat vereren en die iedere andere vorm van godsdienst zal verbieden, vooral de dienst van de God van Israël (Openb.13:4,8,12,15; vgl. 2 Thess.2:3-4). Uit de aarde (of “het land”, d.w.z. het land Israël) laat hij een tweede “beest” opstijgen, een valse profeet die wondertekenen doet en vele mensen van het goddelijk gezag van het eerste beest weet te overtuigen (Openb.13:11-18). Uiteindelijk zal de hele wereld overgaan tot

openlijke *satansaanbidding*. Men zal niet alleen “het beest” aanbidden, maar ook “de draak” die gezag aan het beest heeft gegeven (Openb. 13:4).

Een korte tijd

In zijn visioenen zag Johannes, wat de apostel Paulus in zijn brief heeft voorgezegd. Verborgene wetteloosheid (misleiding, leugen, bedrog, dwaling) houdt het mensdom nu nog in zijn greep (2 Thess.2:7). Dat zal zo blijven totdat de “vasthouder” weggedaan wordt (2 Thess.2:7). Wanneer de satan met zijn trawanten uit de “hemelse gewesten” (of: uit de kring van de “hemelbewoners”) is gegooid (vgl. Efe.6:12), zodat “hun plaats in de hemel niet meer wordt gevonden” (Openb.12:8) en de boze “uit het midden is weggedaan” (2 Thess.2:7), “dán zal de wetteloze geopenbaard worden” (2 Thess.2:8). Wetteloosheid zal dan zichtbaar gestalte krijgen in “DE wetteloze”, “die zich verzet en zich verheft tegen al wat God heet of een voorwerp van verering is, zodat hij in de tempel van God gaat zitten en zichzelf vertoont dat hij god is” (2 Thess.2:4, vgl. Matth.24:15 en Openb.13:14-15).

Van de “komst” (Gr. *parousia*, d.w.z. de komst en de op die komst volgende aanwezigheid) van de wetteloze zegt Paulus, dat die is “naar de werking van de satan, met allerlei kracht en tekenen en wonderen van [de] leugen, en met allerlei bedrog van de ongerechtigheid” (2 Thess.2:9-10). Johannes heeft dit in zijn visioenen zien gebeuren. Het “beest uit de zee” zal een dodelijke wond oplopen, maar worden “genezen” (d.w.z. een schijnopstanding ondergaan), waarna hij door de satan wordt beheerst en zich als god laat vereren (Openb.13:3-4). Het herleefde beest zal een handlanger hebben, het “beest uit het land”, die propaganda voor hem voert en de aardbewoners aan hem onderwerpt. Van die handlanger zegt Johannes: “En het doet grote tekenen, zodat het zelfs vuur uit de hemel laat neerdalen op de aarde ten aanschouwen van de mensen. En het misleidt hen die op de aarde wonen, door de tekenen die hem gegeven zijn te doen” (Openb.12:13-14). Het beest uit het land zal de “eredienst” van het beest uit de zee organiseren, en met wondertekenen staven. Johannes schrijft: “En het werd hem gegeven aan het beeld van het beest adem [of: **geest**] te geven, opdat het beeld van het beest ook zou spreken en maken dat allen die het beeld van het beest niet aanbaden, gedood zouden worden” (Openb.13:15).

De volmacht van de “mens van de zonde” zal door allerlei “kracht en tekenen en wonderen” (2 Thess.2:9) worden bevestigd – maar het zijn tekenen en wonderen “van **leugen**” (2 Thess.2:9), want ze wekken de indruk dat niet de Rots van Israël maar een mens god is (Openb.13:4,8,12,15,18). Het is “bedrog van de ongerechtigheid” (2 Thess. 2:10), die tot afgoderij verleidt. De Boze, de duivel of de draak zal het beest uit de zee heel “zijn macht, zijn troon en zijn groot gezag” geven (Openb. 13:2). Daarom zal deze machthebber wereldwijd worden aanbeden. Zelfs onder het volk van de heiligen (waar zich de tempel bevindt waarin de mens der zonde zal gaan zitten), zal er van een

massale “afval” sprake zijn (2 Thess. 2:3): afval van het verbond met God (vgl. Hand.21:21).

Maar het optreden van de wetteloze zal van korte duur zijn. Want de Messias zal hem “verteren door de adem van Zijn mond en te niet doen door de verschijning (Gr. *epiphaneia*) van Zijn komst (Gr. *parousia*)” (2 Thess. 2:8). Die laatste uitdrukking betekent dat de Heer, zodra Hij zichtbaar wordt en Zijn tegenwoordigheid (*parousia*) op aarde aanvangt, de wetteloze zal uitschakelen. “Door de adem van Zijn mond” betekent: door Zijn gezaghebbend woord. Op Zijn bevel zal het “beest uit de zee” met zijn helper, het “beest uit het land”, in de vuurpoel worden geworpen (vgl. Openb. 19:20). De satan zal dan worden gebonden en in de afgrond worden opgesloten (Openb.20:1-3). Volgens het boek Openbaring zal het beest Gods naam gedurende tweeënveertig maanden mogen lasteren en tegenstanders van zijn bewind mogen ombrengen (Openb.13:5-7). Tussen de openbaring van de “mens van de zonde” en zijn uitschakeling door de Messias zullen er drie-en-een-half jaar verlopen.

Waarom de wetteloze zich zal openbaren

Aan het slot van zijn betoog zegt Paulus, *waarom* God toestaat dat de wetteloze zich vóór de wederkomst van Christus op aarde openbaart. Volgens de apostel zijn de bedrieglijke wonderen van de twee “beesten” en hun inspirator, de satan, bestemd “voor hen die verloren gaan, omdat zij de liefde tot de waarheid niet hebben aangenomen om behouden te worden. En daarom zendt God hun een werking van [de] dwaling om de leugen te geloven, *opdat* allen geoordeeld worden die de waarheid niet hebben geloofd, maar een welgevallen hebben gehad in de ongerechtigheid” (2 Thess.2:10-12).

Veel christenen kunnen niet geloven dat God “een werking van de dwaling” zendt. Volgens hen kan de Schepper onmogelijk de bron zijn van iets kwaads en is alle kwaad afkomstig van de satan en diens menselijke handlangers. Dat kwaad door de boze en door de mensheid wordt bedreven, is natuurlijk waar, maar dat de Schepper daar niets mee te maken heeft is on-Bijbels. Want de Bijbel laat zien, dat God wel degelijk dwaling zendt en gebruik maakt van het kwaad. Er is “geen kwaad in de stad, dat de HERE niet doet” (Amos 3:6). Bij monde van de profeet Jesaja heeft de Ene gezegd: “Ik formeer het licht, en schep de duisternis; Ik maak de vrede en schep het kwaad, Ik, de HERE, doe al deze dingen” (Jes.45:7). Een “boze geest van de HERE” joeg Saul angst aan en maakte hem moordlustig (1 Sam.16:14-16,23; 18:10; 19:9). De HERE stuurde een leugengeest die Achab verleidde om oorlog te gaan voeren in Ramoth in Gilead, zodat Achab omkwam (1 Kon.22:19-23). Zo zal de HERE ook eens “een werking van de dwaling zenden”. Die werking zal aantonen dat vele aardbewoners het rijk van satan en de “mens van de zonde” verkiezen boven het rijk van de Schepper en Zijn Messias. Er komt een “uur van de verzoeking, dat over het hele aardrijk zal komen, om te

verzoeken (Gr. *peirazoo*, d.w.z. “testen”, “beproeven”) hen die op de aarde wonen” (Openb.3:10).

Voor “hen die verloren gaan” gebruikt Paulus in 2 Thess.2:10 de Griekse uitdrukking *tois apollumenois*, d.w.z. “de omkomenden”. Eerder in zijn brief had de apostel gezegd, dat zij “die God niet kennen en... het evangelie van onze Heer Jezus niet gehoorzamen” als straf zullen lijden “eeuwig verderf van [het] aangezicht van de Heer en van de heerlijkheid van zijn sterkte, wanneer Hij komt” (2 Thess.1:8-9). Wat dit betekent laat Johannes zien in Openb.19:21. Wanneer de Heer verschijnt, zullen alle menselijke vijanden op Zijn bevel worden gedood. Tijdens de toekomstige eeuw, de eeuw van het messiaanse rijk, zullen ze dood blijven en het leven niet zien. Dat is de strekking van de uitdrukking *olethros aionios* (“eeuwig verderf”), in 2 Thess.1:9.

Samenvatting

1. De christenen in Thessalonica waren in verwarring geraakt door een bericht dat van Paulus afkomstig leek te zijn, en waarin werd beweerd dat de dag van de Heer, de oordeelsdag, al was aangebroken. Ze waren door dit bericht geschokt omdat Paulus in een brief (1 Thessalonicenzen) juist had beloofd dat de Heer hen uit de komende toorn zou redden door hen van de aarde weg te rukken, Hem tegemoet.

2. Om hen gerust te stellen merkt Paulus op dat het gerucht vals was en hij herinnert hen aan wat hij tijdens zijn verblijf in Thessalonica had gezegd: dat de dag van de Heer pas zal aanbreken wanneer de wetteloze op het wereldtoneel is verschenen en in de tempel van God is gaan zitten om zich als god te laten vereren.

3. Volgens de meeste Bijbelvertalingen is er iets of iemand die de verschijning van de wetteloze “tegenhoudt”, maar die vertaling deugt niet. Het Griekse werkwoord *katechoo* betekent niet “tegenhouden” maar “vasthouden”. Wie van de vooropgezette mening uitgaat dat *katechoo* “tegenhouden” betekent, moet allerlei woorden aan de Bijbeltekst toevoegen om zijn mening te handhaven. Zulke toevoegingen zijn niet alleen onnodig, maar ook misleidend. *Ho katechoon* betekent niet: de “weerhouder” maar: de “vasthouder”. Het is geen macht die de antichrist vijandig gezind is en die zijn verschijning tegenhoudt, maar het is een macht die al werkt in het verborgene, die de hele wereld in zijn greep houdt en die *aanstuurt* op het openbaar-worden van de antichrist in de toekomst.

4. Paulus drukte zich niet geheimzinnig of onduidelijk, maar juist erg nauwkeurig uit. De verzen 7-12 zijn een verklaring van vers 6. Wat vasthoudt, totdat de wetteloze geopenbaard wordt op zijn tijd, is de “verborgenheid der wetteloosheid”. Wat nu nog in het verborgene werkt zal zich straks manifesteren in de vorm van “allerlei kracht en

tekenen en wonderen van de leugen, en allerlei bedrog van de ongerechtigheid". Dan zal de wetteloze geopenbaard worden.

5. De overgang van verborgen naar openlijke wetteloosheid ("de openbaring van de wetteloze") zal plaatsvinden wanneer hij die nu nog vasthoudt "weggedaan wordt", d.w.z. zijn huidige positie tussen de hemelbewoners verliest, uit de hemel wordt gegooid en wordt neergeworpen op de aarde. Dan zal de boze zich gedurende korte tijd, 42 maanden of 3½ jaar, door de hele mensheid als god laten vereren, via zijn beide stromannen: het "beest uit de zee" en het "beest uit het land".

6. Paulus herhaalde niet wat hij in zijn eerdere brief had gezegd: dat de Here gelovigen zal wegrukken wanneer Hij komt om de wereld te oordelen en dat zij Hem tegemoet zullen gaan in de lucht (1 Thess.4:17). De apostel verwees wel naar die gebeurtenis door te spreken over "onze bijeenvergadering tot Hem" (2 Thess.2:1). Hij handhaafde zijn eerder gedane belofte, dat de gemeente bijeenvergaderd zou worden. En hij maakte een eind aan de verwarring door de gemeente te herinneren aan het onderwijs over de dag van de Heer, dat hij tijdens zijn verblijf in Thessalonica had gegeven. Aangezien de mens der zonde nog niet in de tempel was gaan zitten en de gruwel der verwoesting nog niet in Jeruzalem was opgericht, was de dag van de Heer ook nog niet aanwezig.

7. Wij mogen ons, net als de Thessalonicenzen, niet door geruchten in verwarring laten brengen, waarin wordt beweerd dat de dag van de Heer er al is. Er is immers nog geen tempel in Jeruzalem en de mens van de zonde is nog niet in dat heiligdom gaan zitten om zich daar als god te laten aanbidden. En wij mogen ons door zulke valse geruchten onze hoop niet laten ontnemen. We mogen blijven uitzien naar het moment waarop "de Heer Zelf met een bevelend roepen, met [de] stem van een aartsengel en met [de] bazuin van God zal neerdalen van [de] hemel, en de doden in Christus eerst zullen opstaan; daarna zullen wij, de levenden die overblijven, samen met hen in wolken worden opgenomen, de Heer tegemoet in [de] lucht; en zó zullen wij altijd met [de] Heer zijn" (1 Thess.4:16-17).

* * * * *